

Национальная академия наук Украины
Институт биологии южных морей им. А.О. Ковалевского

Тезисы VII Международной
научно-практической конференции

Pontus Euxinus 2011

по проблемам водных экосистем,
посвящённой 140-летию Института биологии южных морей
Национальной академии наук Украины

Севастополь
2011

2. Єсіпова Н.Б., Федоненко О.В. Видовий склад і промислова продуктивність іхтіофауни Запорізького водосховища в різні періоди його існування // Вісник ОНУ. – 2008. – Т.13. – С. 105-108.
3. Запорожское водохранилище / А.И. Дворецкий, Ф.П. Рябов, Г.П. Емец, В.Л. Галинский, Н.И. Загубиженко, Т.Н. Антоненко, Е.В. Федоненко, Н.И. Варенко. – Д.: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2000. – 172.
4. Короткий Й.І. Іхтіофауна порожистої частини р. Дніпра та її зміни під впливом побудування греблі Дніпрельстану // Вісник Дніпропетр. гідробіос. станції. - 1937. – Т. 2. – С. 133-141.
5. Мельников Г.Б. Озеро Леніна. – Д., 1956. – 56 с.

Петльований О.А.

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України,
вул. Терещенківська, 2, Київ, 01601, Україна, desmids@ukr.net

ZYGNEMATOPHYCEAE ЛІСОСТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ

Згідно оригінального критико-систематичного аналізу, за літературними даними, різноманіття *Zygnematophyceae* Лісостепової зони України відрізняється високим багатством та становить: 503 види (682 вн. такс.), які належать до 41 роду, 8 родин, 2 порядків, а також репрезентує 70,5 % на видовому та 65,2% на внутрішньовидовому рівнях усього різноманіття класу у флорі України, що пояснюється наявністю у межах зони рефугіумів біологічного різноманіття (екологічні коридори), які представлені середніми течіями великих транзитних річок (Дністер, Дніпро, Південний Буг, Ворскла, Сіверський Донець) та їх заплавами.

Основу різноманіття *Zygnematophyceae* Лісостепової зони формують роди: *Cosmarium* Corda ex Ralfs – 180 видів (258 вн. такс.), *Closterium* Nitzsch ex Ralfs – 59 (88), *Staurastrum* Meyen ex Ralfs sensu Pal.-Mordv. – 37 (54), *Spirogyra* Link in Nees – 33 (37), *Euastrum* Ehrenb. ex Ralfs – 27 (35), *Cosmoastrum* Pal.-Mordv. – 25 (34), *Staurodesmus* Teiling ex Comp. – 20 (27), *Micrasterias* C. Agardh ex Ralfs – 15 (23), *Xanthidium* Ehrenb. ex Ralfs – 8 (13), *Actinotaenium* Teiling – 10, що є характерною рисою рівнинних регіонів помірної кліматичної зони з представленістю озер та боліт у заплавах річок.

Розподіл різноманіття *Zygnematophyceae* Лісостепової зони України згідно фізико-географічних провінцій є нерівномірним та має два центри різноманіття – західний (Західно-Українська лісостепова провінція) та східний (Середньоросійська лісостепова провінція), що є наслідком історичних особливостей вивчення різноманіття водоростей України та не відповідає його природному розподілу. Всього, у межах окремих провінцій

виявлено: Західно-Українська лісостепова провінція – 315 видів (443 вн. такс.), Середньоросійська лісостепова провінція – 318 (384), Лівобережно-Дніпровська лісостепова провінція – 242 (266), Дністровсько-Дніпровська лісостепова провінція – 109 (120).

Встановлений помірно високий рівень самобутності різноманіття *Zygnematophyceae* для окремих провінцій. Найбільшою близькістю характеризується видовий склад Лівобережно-Дніпровської та Середньоруської лісостепових провінцій, що пояснюється територіальною наближеністю провінцій, подібністю кліматичних і екологічних умов та вивченням обох територій представниками однієї альгологічної школи. Найменша близькість відмічена для двох найбагатших провінцій – Середньоруської та Західно-Української, що є наслідком територіальної віддаленості, відмін у кліматичних і екологічних умовах та інвентаризації різноманіття класу представниками різних альгологічних шкіл. Із збільшенням кількості виявлених видів, різновидностей та форм для конкретних провінцій визнається вищий рівень самобутності *Zygnematophyceae* – збільшення зв'язків за рахунок виявлення спільних або широко поширених представників класу не підтверджується.

Найменш вивченим є різноманіття *Zygnematophyceae* Дністровсько-Дніпровської лісостепоної провінції, що представлене 109 видами (120 вн. такс.), 19 родами, 7 родинами та 2 порядками. До провідних родів регіону належать: *Cosmarium* Corda ex Ralfs – 42 види (49 вн. такс.), *Closterium* Nitzsch ex Ralfs – 21 (22), *Spirogyra* Link in Nees – 14 (15), *Staurostrum* Meyen ex Ralfs sensu Pal.-Mordv. – 10 (11), *Cosmoastrum* Pal.-Mordv. – 4 (5), які охоплюють 83,5 % видового та 85,0 % внутрішньовидового різноманіття класу, що свідчить або про однобічність різноманіття кон'югатів регіону, або про низьку та нерівномірну їх вивченість та потребує проведення спеціальних досліджень.

За всю історію досліджень, різними авторами, з водойм Лісостепоної зони України, описано 21 вид та 39 внутрішньовидових таксонів як нові для науки. За результатами оригінального критико-систематичного опрацювання різноманіття *Zygnematophyceae* Лісостепоної зони України встановлено 27 номенклатурно-таксономічних змін: нові комбінації – 18, нові назви – 2, валідації таксонів – 6, змінений об'єм розуміння таксону – 1 (у друці: *Algae of Ukraine: Diversity, Nomenclature, Taxonomy, Ecology and Geography.* – Vol. 4).